

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Promptuarium allegoriarum sacrarum praecipua fidei
christianae capita illustrantium: indice quadruplici
instructum post editiones 5 revisum, iam septimo
recusum**

Botsack, Johann

Francofurti ad Moenum, 1678

Articvlvs IV.

[urn:nbn:de:bsz:31-142795](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-142795)

Gen. 9. 14. seq. verè *rosarum*, ætium crucis mitigans, I. Cor. 10. 13. plenè mitigaturus, Rom. 8. 18. 2. Cor. 4. 17. verè *lilium* Vid. sup. *ihus*. Eph. 5. 2. patri oblatum, minis non terrens, sed blandiens, Matth. 17. 4. *olive* misericordiæ oleum destillans, Luc. 10. 34.

INCARNATIO CHRISTI

amorem ostendit.

505. Judic. 14. 3. *Simson circumcisorum Philistinorum de gente uxorem duxit*: Magnum hoc amoris in illam argumentum fuit: Multò majus Christi amoris exemplum: Nos incircumcisi corde Act. 7. 51. Jer. 9. 26. Non tamen respuit nos, carnem nostram & os assumens, Eph. 5. 30.

Idem *servitio Jacobi illustrari potest*, Gen. 29. 15. Christus quoque nostri causâ servus factus, Esai 43. 24. ut nos ex domo Labanis infernalis in libertatem assereret Joh. 8. vers. 36. *veram*, meram filiorum Dei, Rom. 8. 21.

INCARNATIONE CHRISTO

propinqui facti.

506. *Arcâ V.T. Jordanem transeunte, Israëlita appropinquare non audebant*. Vid. Jos. 3. 4. At Arca N. Testam. *Jordanem* transitura divini Judicii per incarnationem, ad nos appropinquavit, carnem nostram assumpsit. Hanc arcam, qui tangit, non moritur, ut Ula, sed vivificatur, 2. Sam. 6. 6.

ARTICULUS IV.

DE NATIVITATE CHRISTI, EJUS

fructu, & ætate puerili,

IN SPECIE.

CHRISTI NATIVITAS EST DESCENSUS

de Cælo, Joh. 3. 13.

507. I. Apoc. 10. 1. *Johannes vidit alium angelum*

T 3

for-

fortem, cælo descendentem, nube amictum, iridem in capite gestantem, facie instar solis lucentem. Angelus ille alius Christus est; alius nempe ob incarnationem, in V. Test. *ἀγγελος* fuit, ob patefactionis rationem, quia non sub umbris, sed corpore ipso te sistit. Angelus autem est, Gen. 4.8, 16. Num. 20, 16. Esa. 63, 9. Of. 12, 4.

2. *Fortis*, Esa. 9, 6. cap. 49, 26. Apoc. 18, 8.

3. *Nube amictus*, non Mosaicâ, Deut. 4, 11. sed omnia, Matth. 17, 5. peccata nostra tegente, Psal. 32, 1. Rom. 4. v. ult.

4. *Iridem in capite gestat*, in reconciliationis indicium, Esa. 43, 9. pacis, Esa. 9, 6. Eph. 2, 14. Luc. 2, 10.

5. *Facies ejus instar solis*, verè enim sol justitiæ, Mal. 4, 2. Psal. 48, 12. Matth. 17, 2.

6. *Hic angelus cælo descendit*, per incarnationem scilicet, Joh. 3, 13. Hunc videmus cum Johanne, verâ scilicet fide, Joh. 1, 29. Abrahamo, Joh. 8, 56. 1. Pet. 1, 8.

CHRISTUS NATUS INTER HOMINES

conversatus:

308. 2. Sam. 7, 2. *Arca sub pellibus habitabat.* Vera arca fœderis perpetui est Christus, qui habitavit sub pellibus humanitatis suæ, interq; nos tentorium fixit, Joh. 1, 14. Habitavit in nobis, vel *tabernaculum fixit*. Ea enim emphasis est in voce *σκηνώσων*.

PER NATIVITATEM CHRISTUS

velut habitum mutavit.

309. 1. Reg. 22, 30. *Reges pugnaturi habitum mutabant.* Christus Rex noster pro nobis pugnaturus, 2. Tim. 1, 10. nosque liberaturus è potestate inimicorum, Luc. 1, 74. Sionem captam, Esa. 1, 27. prædam extorturus Diabolo, Luc. 11, 22. habitum gratiosum DEITATIS cum vili incarnationis habitu commutavit, vermis factus, Phil. 2, 5, seq.

CHRI-

CHRISTO NATO PECCATA

imposuit Pater.

510. Exod. 4. v. 6. *Moses manum educens, leprâ eam infectam vidit.*

1. *Dei manus & brachium* Christus est, per quem & in quo Pater operatur & consilium suum exequitur. Ef. 53. v. 11.

2. Misit Gal. 4. v. 4. hanc manum Pater è sinu suo Johan. 1. v. 18. per temporalem *incarnationem*, & leprâ infecit eandem per nostrorum criminum *imputationem*.

2. Cor. 5. v. 21. Verè enim lepra est peccatum, ut suprâ alleg. 258.

CHRISTI NATIVITAS EST PLUVIA.

511. *Descendet, sicut pluvia in vellus.* Psal. 72. v. 6.

1. Descendens ille Christus est, de folio majestatis suæ se demittens. Joh. 3. v. 13. exinaniens se, formam servi accipiendo, Phil. 2. v. 6.

2. Sicut pluvia descendit: *expectata* illa scilicet & toties desiderata à patribus. Psal. 14. 7. Gen. 4. 1. Ef. 64. 1.

3. Pluvia illa imbre gratiæ suæ, Philanthropiæ, Tit. 3. v. 4. inexhaustæ gratiæ Titum 2. v. 11. Charitatis suæ absolutissimæ, Joh. 3. v. 16. cap. 15. v. 13.

4. Flumine S. sancti corda *inebrians*, Tit. 3. vers. 6. effundendo, promissum patris donando. Act. 1. vers. 8. cap. 2. v. 33. Luc. 24. v. 49.

5. In siccum animæ nostræ vellus *descendens*. Anima enim nostra sine Christo sicca est, omnis solatii expers, Nos ergò ut solaretur, descendit Christus salutaris pluvia, siccitatem spiritualem tollens, justitiâ suâ nos exsaturando, Matth. 5. v. 3. & 6. lætitiâ spirituali nos perfundendo, Luc. 2. v. 10. in certissimum liberationis signum, ut Gideon factum, Jud. 6. v. 37.

CHRISTI NATIVITAS TEGMEN

divinæ majestatis.

T 4

512. Gen.

512. Gen. 27. 16. *Haec dicitur pellibus manus suas Jacob texit, benedictionem & jus primogeniturae impetraturus.*

1. Christus verus Jacob, hoc est, Esau infernalis supplantator, non sibi, sed nobis, benedictionem impetraturus, Galat. 3. vers. 13. ut semen illud benedictum Gen. 12. v. 3. & jus primogeniturae, ut fieremus sacerdotes & reges, Apoc. 1. v. 5. Deo. 2. *Hæc dicitur pellibus se obtexit, hoc est, semen Abraham assumit, humanam naturam vestitam pellibus hædinis; quæ partim peccata imputata, 2. Cor. 5. v. 21. partim infirmitates & gestus humanos significare possunt, Rom. 8. v. 3. Phil. 2. v. 7.*

CHRISTUS HOMO DIABOLUM

vicit nativitate.

513. *Aaronis virga in colubrum versa devoravit colubros Aegyptios. Exod. 7. v. 12. Humanitas Christi velut virga fuit, quæ in colubrum versa est.*

1. Per miseram *nativitatem*, Luc. 2. v. 7. 8.

2. *Humilem conversationem*, Phil. 2. v. 5. 6. 7. Es. 53. vers. 6. 7.

3. *Maledictionis nostræ imputationem*, Gal. 3. v. 13.

2. Cor. 5. v. 21. Es. 53. v. 4. 5. seq.

4. *Extremam in cruce detestationem*, quando infans serpentis Christus eversus est. Joh. 3. v. 14. Hic coluber, veteris colubri caput contrivit, Genes. 3. vers. 16. planè devoravit, 1. Cor. 15. v. 54. expoliavit, Col. 2. v. 14. Horum actuum felicissimorum felicissimum fuit nativitatis initium, Luc. 2. vers. 10. nam sine his gaudium esse non potuit, propter hos in lucem edi nasci voluit; ut rex noster regia hæc potentia suæ specimina ederet. Joh. 18. v. 37.

PER CHRISTI NATIVITATEM

virga Jesse refluoruit.

514. Num. 17. v. 8. *Radix Aaronis viruit, qua arefacta*

facta antea erat. Virga Jesse planè videbatur arefacta esse, sed per Christi nativitatem restoruit, reviruit, & dulcissimum vitæ fructum Jesum Christum tulit: verè enim is arbor vitæ est, Joh. 14. v. 5.

CHRISTUS NATUS JUSTITIAM

attulit nobis.

515. *Es. 11. v. 1. Justitia Sionis prorumpet ut jubar, & Salus ejus exarsit, sicut lampas.*

1. *Sionis justitia est Christus, Jerem. 23. v. 6. 1. Cor. 1. v. 30. 2. Cor. 5. v. 21. Es. 61. v. 10. Dan. 9. v. 24.*

2. *Prorupit, natus, & cœlos dirupit ex voto Ecclesiæ ingemiscentis, Es. 64. v. 1. de cœlo, Joh. 3. vers. 13, descendit.*

3. *Ut jubar: Haecenus enim nox & umbræ Vet. Testam. fuerant, quibus justitia velut involuta fuit, Hebr. 10. v. 1. Col. 2. v. 17. At nato Christo, ut jubare cœlesti, umbræ diffugerunt, tanquam ipso sole tenebras fugante Malach. 4. 2. Cedunt enim tenebræ oriente sole.*

2. *Salus etiam nostra exarsit sicut lampas. Salus in Christo nostra est, Act. 4. vers. 12. quæ exarsit nato Christo, hæcenus enim sub fumo ceremoniarum Leviticarum occultata fuerat. At nato Christo, ut lampas exarsit, quando angelicæ cohortes eam in polo ostenderunt cantantes; *Annunciamus vobis gaudium*, Luc. 2. v. 10. *In solo*, pastores, Bethlehemum abeuntes, inque rempræsentem venientes, Luc. 2. v. 20. Simeon & Anna, & Joseph & Maria, paucique alii verâ fide salutem hanc excipientes.*

CHRISTI NATIVITATE

servati sumus.

516. *Noa arcam ingrediens, genus humanum servavit, 1. Petr. 3. v. 20.*

T 5

Ve-

1. Verus Noa Christus est, verè consolans nos in terra mundi hujus maledicta, alleg. Genes. 5. v. 29.

2. Qui *arcam humanitatis* suæ per incarnationem ingressus, omnes nativitate suâ ab aquis diluvii infernalis (*acquisitivè*) liberavit. Luc. 2. v. 10. *Gaudium futurum omni populo.*

CHRISTI NATIVITATEM PATRES

summò desiderio expectarunt.

517. *Post mortem Absolonis duces accesserunt Davidem, eumque hortati sunt, ut cum servis propriis loqueretur,* 2. Sam. 19. v. 7.

1. Filius rebellis *Absolon* est *typus Adami* rebellis, qui per peccatum occisus est: cujus cladem ipse ægerimè tulit, qui morte peccatoris non delectatur. Exod. 18. v. 23. & cap. 33. v. 11.

2. Eundem precibus assiduis fatigârunt omnium temporum pii, ut verum gaudium generi humano restitueret: & nobiscum per incarnatum Verbum loqueretur, Es. 64. v. 1. Quod tandem exhibitò Christo factum, pater locutus, Hebr. 1. v. 2. Joh. 15. v. 15. Act. 1. v. 3. gaudium restitutum. Luc. 2. v. 10.

CHRISTI NATIVITATE VIVIFICATI

sumus. 2. Reg. 4. v. 22.

518. *Giezi mortuum Sunamitidis filium præcedens Elisam, baculò faciei imposito, in vitam revocare non potuit. Hocnunciavit Domino suo Giezi, &c.* Vivi nativitatis Christi & novi Testamenti gratiæ imago.

1. *Giezi typus legis.* Nomen ipsius notat contemptorem vallis. *Moses* cum lege non cælum, sed vallem *mortis* contempletur: nemo enim ex lege justificatur. Gal. 3. v. 21. vallem timoris & tenebrarum: Lex enim iram operatur, Rom. 4. v. 15.

2. *Servit Elisa Giezi.* Moses cum lege servit Christo,

sto, hominibus legis implenda impossibilitatem ostendens, Rom. 8, 3.

3. *Præcessit Giezi*: Præcessit lex. Gratia N. Test. clarior subsecuta est, & illustrior, Joh. 1, 16.

4. *Mortuus ille puer* generis humani imago, quod Moles vivificare non potuit, Gessit enim tantum ministerium mortis, 2. Cor. 3, 4.

5. *Baculus lex est*, quo aut ad obedientiam, aut quo ad pœnam sustinendam compellimur, Esa. 9, 4.

6. *In faciem legis ponitur ille baculus*, cum faciebus nostris incutit pudorem lex, erubescere facit, Rom. 3, 23.

7. *Elsa ergo verus Christus venit*, gratiæ suæ calore nos in peccatis mortuos, Eph. 2, 5. vivificavit, os suum in nostrum posuit, osculô pacis Evangelicæ nos complectendo, Cant. 1, 1. oculos suos nostris oculis, spirituales per Evangelii lucem faciendo, Eph. 1, 18. manus suas nostris imponendo, & nos benignè amplectendo, sicque totos excitando, per nativitatem vivificantem.

CHRISTI NATIVITAS GRATIOSA

pluvia.

519. Psal. 68, 10. *Gratiosa illa pluvia est Christi nativitas*, quam patres toties exoptârunt, Gen. 49, Esa. 64, v. 1. velut terra sicca, Psal. 143, 6. Hæc est gratiosa pluvia, quia ex Christi plenitudine gratiam accepimus, Joh. 1 v. 16 quæ est sicut pluvia vespertina, Proverb. 16, v. 15. sicut ros, cap. 19. v. 12. æterna, Esa. 54. v. 8. certa & Davidi promissa, Act. 13. v. 34. & in qua fit desponsatio, Ose. 2. v. 19. 2. Cor. 11. v. 2. Hanc gratiam in nos per verbi pluviam depluit, Esa. 55. v. 10.

CHRISTO NATO VERITAS ET MISERICORDIA SIBI OBTULERUNT.

520. Psal. 85. v. 11. *Veritas est in promissionum completionibus.*

pletionem. Promiserat enim Deus semen mulieris, semen benedictum, Gen. 12, 3. stellam ex Jacob, Num. 24, 17. Prophetam magnum, Deut. 18, 15. Josiam verum, Hebr. 6, 9. Simfonem verum, Judic. 15, 3. radicem Jessam, Esa. 11, 1. Hæ promissiones in incarnatione completa.

2. Completa quoque misericordia est, Luc. 1, 78. Ergo veritas & misericordia sibi verè obviaverunt. Titum 2, 11.

CHRISTUS NATIVITATE SUA NATURAM
humanam restauravit, multa bona contulit.

521. *Tabernaculum Davidis, quod cecidit, Christus restauravit.* Amos 9, 11. Act. 15, 16. Hoc tabernaculum erat humananatura, quæ ceciderat per peccatum: Christus autem erexit illam, tabernaculum inter nos figens, Joh. 1, 14. & nobis in cælo tabernaculum paravit, non manibus factum. 2. Cor. 5, 1. sed quod ipse nobis paravit, sicut & locum, Joh. 14, 2. 3. cap. 20, 17. quando naturam nostram ad dexteram majestatis suæ evexit, Eph. 2, vers. 6. in thronum suum collocavit, Apoc. 3, 21.

NATIVITATIS CHRISTI
beneficium.

522. Deut. 4, 9. *Beneficium divine revelationis, Israëlitis facta, evolvitur,* multò majus est incarnationis beneficium. Diei illius memoriam, quâ Dominum in Horeb descendentem viderant, filiis reficere jubentur Israëlita, v. 10. Quantò magis sacram habere decet memoriam ejus diei, quâ Christus Evangelium promulgaturus descendit, & captivis prædicavit, Esa. 61, 1. cum hominibus habitavit, 2. Chron. 6. confer amplificans & Daniel. 2, 11.

A N.

ANGELUS GABRIEL INDICANS

nativitatem Christi Deiparæ.

523. *Esa. 8, 3. Propheta ad Prophetissam ivit, qua peperit filium, cui nomen: Accelera ad spoliandum & festina ad prædandum.* Allegoricè angelus est *Propheta Gabriel* ratione annunciationis, qui accessit ad *Prophetissam Mariam*, verè afflatam spiritu Prophetico, 2. Pet. 1, 21. & confer cant. Luc. 1. Hæc peperit filium in plenitudine temporis. Gal. 4, 4. *qui acceleravit ad spoliandum Satanam.* Coloss. 2. v. 15. Luc. 11. vers. 31. & ad prædam eidem extorquendam. Esa. 49, 24. cap. 42, 7. 1. Cor. 15, 55.

ANGELVS AD MARIAM MISSVS, NATIVITATEM CHRISTI ANNUNCIAT.

524. 1. *Abraham servum in Mesopotamiam misit, ad quærendam uxorem,* Gen. 24, 4. Deus Pater Angelum misit, qui filio Dei sponsam quæreret, imò matrem Mariam.

2. *Rebecca est typus Mariae.*

1. *Nomine.* Rebecca significat patientem. Maria crucis patientissima; unde sub ipsâ stetit cruce, mortis tenebras ingrediente luce, Joh. 19, 25.

2. *Rebecca significat multum expectatam:* Ita Maria, quæ Domini & Messie mater, multum exoptata fuit.

3. *Gratisicandi promptitudine.* Gen. 24, 58. Ita Maria: *Ancilla Domini ego sum, fiat mihi secundum verbum tuum.*

4. *Simsonis nativitatem.* Angelus prædixit parentibus Jud. 13, 7. *Christus est verus Simson,* hoc est, vir solis, imò ipse sol est, Malach. 4, 2. *Verus Nasir & nuncupatus Domino,* ut Simson, d. l. v. 5. Hujus nativitatem Angelus quoque terribilis indicavit mulieri.

MARIA COMPARATVR CVM HANNA.

525. 1. Sam. 1, 5. 1. *Nominis significacione.* Hanna gra-

gratiosam significat, Maria quoque gratiosa est, Luc.1. v.28.

2. *Sorte.* Hanna contemnebatur, d.l. v.5.6. tristitia afficiebatur: Ita Maria, Luc.2. v.35. *Eli Hannam ebriam esse existimabat:* Ita Mariam gravidam Josephus deferere volebat, Matth.1.v.19.

3. *Filii impetratione.* Samuelem magnum Prophetam impetravit Hanna. Maria maximum Prophetam, Deut.18.v.15. Joh.6.v.14. Matth.13.v.57.

4. *Gratiarum actione.* Confer canticum Hannæ & Mariæ: Congruentia patebit.

DE JOHANNE BAPTISTA,

Johannes Baptista verus angelus,

Malach.3.v.1.

526. 1. *Ob nominis convenientiam.* Angelus nuncius notat. Johannes verus nuncius Christi, ejusque adventus, Matth.3.v.11. nuncius regni Dei, nuncius de tenebris relinquendis, 1. Joh.1.v.5. 2. Cor.5.v.20.

2. *Rei convenientiam.*

1. *Ortu.* Angeli à coelis mittuntur: Ita coelitus excitatus Johannes, Luc.20.v.4.

2. *Servitute.* Serviunt nobis Angeli: Ita & Johannes ministerio suo genti Judæorum servit, & Domino viam præparare voluit, Matth.11.v.10. Johan.1.

3. *Gaudio.* Angeli gaudent conversione. Johannes conversione Judæorum, Matth.3.v.6.

4. *Virtutum exemplò,* quæ maximè lucent in Angelis: Eadem in Johanne castitatis, sanctitatis, continentia.

5. *Ductu.* Angeli deducunt nos in via: sic Johannes viam monstravit ad cælum, ostendendo, Joh.1.v.29. veram viam, Joh.14.v.6.

JOHANNES EST VERUS ELIAS.

527. Vide infra cap. de Ecclesia.

Johannis Baptista typus Angelus ille Apoc. 10. v. 1. 2.

1. *Fortitudine & robore.* Robur eximium virtutis in Johanne fuit. *Magnus erit.* Luc. 1. v. 15.

2. *Ortu caelesti.* Johannes divinitus excitatus, Luc. 20. vers. 4.

3. *Nubis amictu.* Nube sacrâ gratiâ Jesu Christi amictus Johannes, gratiam & poenitentiam prædicavit: *Agite poenitentiam, & credite Evangelio.* Matth. 3. v. 2.

4. *Habitu.* Iridem in capite habuit Angelus Apocalyp. Iridem reconciliationis Christum in capite & ore habuit Johannes. Joh. 1. v. 29. *hic est Agnus DEI.*

5. *Facies splendore.* Resplenduit facies Johannis, doctrina ejus splenduit in totâ Judæa, Matth. 3. v. 5.

6. *Pedum ardore.* Ardor pedum, pœnarum significationem notare potest. Germina vipcrarum, Matth. 3. v. 7.

7. *Libro.* Librum vitæ Johannes semper gessit, Christum librum Evangelii semper auditoribus proposuit, Matth. 11. v. 3. auditores suos ad Christum misit.

8. *Pedis in mari positu.* In mare posuit pedem, quando Herodis impii Tyranni, qui mare Es. 57. v. 20. taxavit illicitos amores Matth. 14. v. 4. Marc. 6. v. 18.

9. *Rugitu,* hic significat concionem poenitentia. Matth. 3. v. 2.

MARIA VISITATUM VENIENS

Elisabetham.

523. *Arca DEI simulac domum ingressa Obed-Edom, multiplici eam benedictione cumulavit,* 2. Samuel. 6. v. 11. Arca DEI vera Christus est, (vide supra: Christus est arca) qui simulac ingressus est domum Zachariæ, eam benedictione complevit, cum salutatum mater venisset, Luc. 1. v. 40. 41. Benedictio ea non unius est generis.

1. *Miraculose embryonis saltationis in utero.* Exiit infans præ gaudio in utero meo, d. l. v. 41.

2. *S. fan-*

2. *S. sancti in Elisabetha excitationis*, d. l. v. 41. & benedictionis, v. 42. *Benedicta tu inter mulieres.*

3. *Salutaris confessionis*. d. l. v. 43. *Mater Domini mei venit ad me*, Rom. 10. v. 10. *Corde creditur ad justitiam; Ore fit confessio ad fidem.*

4. *Exoptata conversationis*. d. l. v. 56. Per tres ferme menses Maria cum Elisabetha conversata. Hæc conversatio benedicta maximè; benedicto semine sub virgineo pectore portato. Benedictionem domui Potipharis Joseph attulit. Gen. 39. vers. 5. Jacobus Labani, Gen. 30. 30. Muleò magis Christus, domui Zachariæ.

CHRISTI NATIVITAS

admirabilis.

529. Psal. 22. v. 10. *Pater filium ex utero traxit*: quo mirabilis quidem partus indigitatur.

530. Psal. 19. v. 5. *In sole tabernaculum posuit. Tabernaculum hoc est humana natura*, quam Deus in sole, hoc est, hominum conspectu posuit, quando infans sponsi filius Dei ex thalamo incorruptæ virginis processit.

531. Prov. 30. vers. 19. *Viam aquila in cælo nemo novit.* Aquila vera Christus est (vide suprâ) qui, quo pacto per nativitatem ad humanæ conditionis vilitatem se demiserit, cælo descenderit, Joh. 3. v. 13. nemo satis intelligit. 1. Tim. 3. v. 16.

532. *Porta clausa* Ezech. 44. v. 2. *aperta est: Dominus Deus Israel verè transit per illam, nemo post illum.* Porta clausa virgineus uterus est.

533. Daniel. 2. v. 45. *Christus est ille lapis absq; hominum manibus de monte abscissus, per incarnationem omnia comminaturus, per gloriosam judicii apparitionem.* Luc. 20. v. 18.

CHRISTUS BETHLEHEMI NATUS.

534. Hab. 4. 3. *Dominus de austro venit Bethlehem*
ad

ad *Austrum suum* oppidum veteres Doctores intellexerunt: Ex eò locò Dominus venit, Michæ. 5. v. 2. Joh. 7. v. 42. Eo in loco cælum plenum fuit laudibus Angelicis & terra plena gloriâ Domini, cantantibus Angelorum cohortibus; *Gloria in excelsis Deo*, Luc. 2, 14.

Sub porta Bethlehemitica fons aquæ vivæ fuit; 2. Samuel. 23, 15. Per Christi nativitatem fons ille omnibus patet, Luc. 2. v. 10. Philistæi infernales omnes abacti.

CHRISTO NATO, MAGI VENERUNT.

535. Genes. 26. vers. 26. *Abimelech, Abusach & Picol venerunt ad Isaac, pacis impetranda gratiâ*. Ita ad Christum venerunt Magi adorantes eum, ut pacis autorem, Es. 9. v. 6. & munera offerentes.

536. *Salomonem ad imperium evectum, multi reges gratulaturi accesserunt*: 1. Reg. 10. v. 24. Ita Christum, recensatum Regem.

537. *Magi 24. senioribus Apoc. 4, 10. adumbrati, qui prociderunt coram sedente in throno: Christum puerum in throno regio sedere, fassi sunt Magi, aurum offerentes, ut regi. Usq; ad eorû fuit perspicax fides!*

538. Ezech. 46. v. 1. *Porta illa templi ampla aperta est. Hodie in Magis hoc completum: vas illud lineum Act. 10. v. 11. cælò demissum, lapis ille & Magnes verè gentilitatis ferrum attrahens.*

539. *Babyloniorum Rex legatos misit ad Ezechiam, gratulatorios restituta valetudini, quod signum solis retrogressi in Babylonia vidissent. 2. Par. 32. v. 31. Ita Magi, quod stellam in oriente vidissent, ad verum Ezechiam Christum venerunt, gratulaturi valetudini generis humani, per Christum restituendæ. Hoc indicant munera, aurum, thus, myrrha.*

PHARISÆI BENE MAGIS, SIBI

male consulebant.

540. *Achitophel aliis benè, sibi malè consuluit: Ita*

U

scribæ

scribæ Hierosolymitani bene consulebant Magis ,
Bethlehem ire suadentes , sibi pessimè : ut *fabri arce*
Noachi, non ingressi eam.

MAGORUM CONSTANTIA

laudabilis.

541. *Tres Heroes laudibus celebrantur , quod media*
hostium agmina perruperint , & aquam vivam è Beth-
lehem attulerint . 2. Sam. 23. v. 16. Laude quoque dignis-
simi sunt Magi , quod popularium idololatrarum , quod
Judæorum , quod Herodis aulam perruperint , aquam
vivam è Bethlehem scaturientem , per nativitatem , at-
tulerint , verâ fide vasculis lagenisque cordium suorum
incluserint.

MAGI CÆCITATEM VINCUNT
gentilem.

542. *Isaac cacutiens serè , tamen Jacobum agnovit ,*
Gen. 27. v. 1. Ita Magi plenè nondum illuminati , Chri-
stum tamen verum Jacobum agnoverunt , dicentes :
Ubi natus Rex Judæorum ? Matth. 2. v. 2.

MAGI PROCIDENTES CORAM
Christo.

543. *Gen. 24. v. 64. Rebecca camelò descendit viso*
Isaaco : Ita Magi coram vero Isaaco procidunt.

DE HERODIS INFANTICIDIO.

Herodis imago est in Dracone illo Apoc. 12. v. 4. 5.

544. *Draco stetit ante mulierem , ut devoraret filium ,*
quem pepererat.

1. *Draco ille figura est Herodis , cujus ingenium ap-*
primè cum Draconis convenit. Conf. Diabolus est
Draco , & applica ad Herodem.

2. *Stetit Draco. Non dormiit Herodes : stetit & ad*
maçtandum industrius , operæ nullæ , insidiis pepercit
nullis.

3. *Mulier Mariam allegoricè notat , ex quâ Chri-*
stus natus. Galat. 4. v. 4.

4. *De-*

4. *Devorare voluit Draco.* Herodes non adorare voluit, sed devorare.

5. *Flumen ex ore emisit Draco.* d. l. v. 15. Hoc est cruentum infanticidii flumen, quò Ecclesiam germinantem non obruit, sed irrigavit.

CHRISTUS FUGIENS IN

Ægyptum.

545. *Hædum in lacte matris suæ non coques,* Ex. 23. 19.

1. Hædus ille Christi typus est, factus pro nobis hædus, vid. supra. all. 512. verè sanguinem emittens multò præstantiorem hædinò, Hebr. 9. v. 12. c. 10. v. 6.

2. *In lacte materno non coquendus erat.* A matris adhuc pendens uberibus non erat occidendus; Ideò fugit in Ægyptum Dominus noster.

546. *Elias Iesabelem fugit,* 1. Reg. 19. v. 1. seq. Herodes erat instar Iesabelis, non nisi sanguine innocentissimorum placandus infantium.

547. *Jonas Athaliae manibus elapsus est,* 2. Reg. 11. mirà regnandi libidine ardentis. Non aliter puer Jesus Immanuel noster.

548. *Moses infans truculentiam Pharaonis,* Exod. 2. mirandum in modum elapsus est. Pharaon verus Herodes fuit.

549. *Jotham Abimelechum fugit,* Jud. 9. v. 21. Ita Christus Herodem, qui in Ægyptum fugit cum parentibus.

550. *Esa. 19. v. 19. Altare Domini erat in medio Ægypti:* verum altare Christus est, Hebr. 13. v. 10.

551. *Arcâ in Bethlehem ingressâ,* David multas victimas Deo immolavit, 2. Sam. 6. 17. Ita Christo Bethlehem nato, innocentes pueruli mactantur, ut victima.

Pertinet huc titulus, Psal. 22. v. 1. De cerva matutina. Verè enim cervæ similis fuit Christus, Herodi venatori & Satanæ multum petita.

DE CIRCUMCISIONE.

Christus circumciscus.

551. *Ut David se amentem finxit coram rege Gath.* 1.Sam.21.13. Ita Christus ut peccatorem se circumcidi passus est. Os scilicet ossibus nostris habens, Sponsus ille sanguinum in sanguine nobis se despondens, quia in iustitia, Ose.2, 19. Hæc autem sine sanguine contingere non poterat, Hebr.9,22.

CHRISTUS CIRCUMCISUS

pro nobis.

552. *Jos.5, 2. Populum Israëliticum cultris lapideis circumcidit, & opprobrium Egypti ab ipsis avertit:* Magnum hoc erat Josuæ in patriam gentem beneficium; Longè majus est Christi; qui, ut circumcideret nos, ipse primò se circumcidi passus est, circumcisionem hoc ipso abrogavit, Galat.5, 23. & opprobrium 1.Sam.17, 36. circumcisionis à nobis avertit, ut jam in Christo non valeat præputium aut circumcisio, Gal.5, v.6. c.6. v.15. Circumcidit etiam nos non circumcisione manu factâ, sed spirituali, auferendo cor lapideum, dando carneum, Ezech.11,19. c.36.v.26. circumcisione Spiritûs, Rom.2,29. Col.2,11. *Auferamus ergo præputium cordis nostri, crucifigendo veterem Adamum, & justitiæ litando, ne illud Ezechielis in nos quadret, Ezech.16,30. Auferamus præputium cordis nostri, Jerem.4, 4.*

553. *Agnum anniculum, absque macula, Deus offerri jussit, in memoriam liberationis ex Agypto: Agnus verus Christus est, Joh.1,29. sine macula peccati, Hebr.7,26. Hunc Deus obtulit, imò semetipsum obtulit, Psal.40, 9. in certissimum nostræ liberationis ex inferno signum, Zachar.9,11.*

Pontifex summus lamina aurea fronti affixa, habebat in sculptum: SANCTUM Domini, Exod.28,36.

Chri-

Christus verus Pontifex, non laminæ, sed suæ ipsius carni insculpsit, per circumcisionem SANCTUM DOMINI. Se enim circumcidi passus est; ut sanctitatem nobis communicaret, nos placaret, ut Aaron d. l. v. 38.

Noa arcæ egrediens post diluuium, victimas Deo obtulit: Gen. 8, 20. Christus ex corporis virginæ egressus suum ipsius in circumcissione obtulit sanguinē.

Christus est agnus lactens oblati; ut Sam. 7, 9.

Lactens enim adhuc, sanguinis innocentissimi sacrificium Deo obtulit Patri, in circumcissione Christus: Veru ille Samuel est, qui interpellat pro Israël, merito sanguinis effusi, 1. Sam. 12, 19.

In holocaustum oblati est agniculus ille. Christus in circumcissione amoris holocaustum fuit; Totus enim arsit amore nostræ beatitudinis, cujus impulsu se circumcidi passus est; ideoque

CHRISTI CIRCUMCISI

imago Sichem.

554. Gen. 34, v. 3. Conglutinata est anima Sichem cum anima Dina, nec distulit circumcisionem: amabat enim puellam valdè. Viva imago est Salvatoris.

1. Anima ipsius cum nostra conglutinata, per intererati amoris gluten & vinculum, Eph. 5, 25. Apoc. 1, 5. amavit & lavit nos suo sanguine, Conf. Os. 2, 19.

2. Non distulit circumcisionem: statim enim octavo die circumcisi est, Luc. 2, 21. idque in amoris significationem verissimi, quam per sanguinis proprii effusionem dedit, Act. 20, 28.

3. Quamvis Christus inclutus in domo patris sui esset, supra omnes Angelos (ut Sichem quoque inclutus dicitur, d. l.) descendit tamen infra omnes angelos, Psal. 8, 6. se circumcidi passus est. Lucem inhabitabat inaccessam, 1. Tim. 6, 16. accessit autem ad homines,

U 3

ut

ut hominibus ad Deum esset accessus, Hebr. 4. v. 6. qui non patuisset, nisi cordis præputium nostri per circum-
cisionem Christi ablatum fuisset.

DE SANCTO NOMINE JESU.

De nomine JESU, quàm eximium, quàm solatii plenum.

555. Syr. 49. v. 1. *Nomen Josie est instar nobilissimi thymiamatis ex Apotheca, v. 2. est dulce mel, sicut musca in convivio vini.* Melius hæc de cœlesti dixerimus Josia nostro, Christo scilicet, qui verus *Josias* vel salus Domini, extra quem nulla salus. Hujus nomen est

1. *Instar nobilissimi thymiamatis.* Nobile est nomen Jesu thymiana, h. e. eximium & pretiosissimum, quod præstat *thymiamati Levitico*, quod ex nobilissima *myrrha* compositum legitur, Exod. 30. v. 23. Nomen Jesu habet *myrrham*, (myrrha autem est putredinis alexipharmacum) quæ putredinem peccati arcet, à morte liberat, quæ peccati stipendium, Rom. 6. v. 23. A peccato a. liberat hoc nomen Jesu; ergò etiam à morte, quæ putredinem & vermes infert: Esa. 66. v. 24. 1. Cor. 15. v. 50. Hoc est *nobilissimum thymiana* & fructus solis justitiæ Christi nobilissimus, in *terra Josephi nostri cœlestis* Christi, allegoricè ex Deut. 33. v. 13. 14.

Hoc nomen est *instar horti pulcherrimi*; cujus fructus nobilissimi, Cant. 4. v. 13. non *hortus* ille Adami primi, funestus peccato, penâ, terrore conscientiaë trepidantis; sed *hortus ille* Adami secundi, amcenissimus merito satisfactorio, penâ perfolutâ, conscientiaë tranquillâ pacem in Deo habente, Rom. 5. v. 1. in hoc *horto arbor vite* ipse Christus; in quo rami capitales quatuor; ex 1. Cor. 1. v. 30.

1. *Sapientia*: In verbo nobis factus est, Pl. 19. v. 8. 9.
2. *Justitia* in merito, Rom. 4. v. ult.
3. *Sanctificatio* in Baptismo, Eph. 5. v. 26.

4. *Re-*

4. *Redemptio*. Plena & totalis in altero seculo.

1. Cor. 15. v. penult. seq.

Ex Apotheca cæli hoc nomen est. Ex cælo datum est, Act. 4. v. 12. à Deo ipso præparatum, Eph. 1. v. 4.

Est sicut mel in ore. Summa enim nominis Jesu est dulcedo, quia *liberat* à fructibus amaris peccati, Deut. 32. v. 32. Summa est dulcedo, quia *liberat* ab omni peccato, Matth. 11. v. 28. Act. 4. v. 12. *Musica est* in convivio vini, longè præstantior illâ Davidis, 1. Sam. 16. v. 23. *In convivio vini*, cum *lex vino iræ Dei nos inebriat*, Deut. 27. v. 26. ut lucem veram apprehendere non valeamus, tum Jesu nomen nobis Musicam præstat, cujus hic concentus: *Crede, remissa sunt tibi peccata*. Matth. 9. vers. 2.

NOMEN JESU EST VERUM

thymiama: Ex. 30. v. 25.

556. Compositum est ex *aromate* consolationis, *balsamo* corroborationis, *thure* fragrantissimæ oblationis.

1. Nomen enim *plenum solatii* contra mortem, à quâ liberat, contra peccatum, quod non librat, sed projicit, Mich. 7. v. 19. Contra cordis tumultum, quem sedat, 1. Joh. 3. v. 20. hoc est aroma consolationis.

2. *Plenum roboris*. *Salvatorem* indicat hoc nomen, imbecilles ergò salvabit, 2. Cor. 12. v. 9. *Gratia mea in infirmitate perficitur*. Si sentis deliquium, adhibe hoc balsamum.

3. *Plenum thuris* fragrantissimi. In odorem bonæ fragrantie se obtulit Eph. 5. v. 2. preces suas, ut verum thus, obtulit, nostras preces instar thuris acceptissimi valere facit. Joh. 16. v. 23, 24.

DE CHRISTI IN TEMPLO HIEROSOLYMITANO oblatione.

557. 1. Sam. 1. v. 24. *Hanna filium Samuelem obtulit, addit à solenni victimâ*. Maria vera est Hanna, vid.

U 4

supr.

supr. quæ obtulit verum *Samuelem* Christum à DEO
petitum & exauditum. Victimam addit quoque in lege
præceptam *par turturum*, qui significant

1. *Mentis & corporis castitatem*, Deo debitam,
ne peccatis nos inquinemus, sed emendemus, 2. *Ti-*
moth. 2. v. 7. Castitatis turtures peramantes sunt.

2. *Utramq; charitatem; tam Dei, quam proximi:*
Non enim unus turtur, sed duo oblati.

3. *Pœnitentia gemitum & dolorem*, qualis in turtu-
re esse dicitur. Talis in anima quoque esse debet, amis-
sò per peccatum sponsò spirituali animæ, *Ose.* 2. v. 19.
Talis turtur gemens David, *Pf.* 31. v. 11.

4. *Cordis simplicitatem*, quæ & in turturibus & in
columbis est. Conferri possunt ea, quæ columbinam
naturam latius explicant.

CHRISTUS VERA ARCA IN

templo oblatus.

558. *Arca aliquandiu sub pellibus & tentoriis fuit,*
postea in templum Salomonis delata 1. *Reg.* 8. v. 1. Ita
Christus vera arca aliquandiu delituit sub tentorio ma-
tris, patris, ceter; tandem in templo oblatus fuit, verà
illa fœderis arcã.

CHRISTUS OBLATUS IN TEMPLO, UT panis propositionum, Deo irato.

559. Abigail irato Davidi commeatum panemque
obtulit, 1. *Sam.* 25. 24. seq. Irato patri Deo Christus ob-
latus est, panis ille vitæ, quo placatus pater, quando
filius pro nostra immunditie se purificari passus est.

CHRISTUS PANIS PROPOSITIONUM.

560. Oblatus est, ut verus ille panis propositionum.

1. *In mensa Levitica propositus*, Leviticæ purgationi
se subjiciens, ut panes propositionis in mensa expone-
bantur, *Lev.* 24. v. 6.

2. *Thure sanctissimarum precum conspersus:* Ita Le-
viticus

viticus panis thure conspergebatur, Lev. 24. v. 7. Preces has (quis dubitârît?) parentes Christi fuderunt, pii omnes redemptionem Israel expectantes, Luc. 2. vers. 38. 39.

3. *Panis ille memoriam DOMINO refricans.* Tales erant panes propositionis Leviticæ. Multò magis noster panis oblati in templo, Christus Jesus, memoriam misericordiæ patriæ, ut verus mediator, patri refricuit, I. Cor. I. v. 30.

4. *Ad ignem offerebatur panis ille Leviticus Domino:* Ita panis noster Christus oblati fuit in ignem charitatis & nostri purgationis. Charitatem ostendit, ad nos veniendo; nostri purgationem effecit, se legi purificationis, pro nobis impuris, submitiendo.

SIMEON DE CHRISTO PROPHEANS.

Luc. 2. v. 34.

561. *Serpens aneus in signum erectus erat, quem qui aspiciebant, sanabantur; Qui non, peribant in morsibus ictuum serpentinorum,* Num. 21. v. 8. Talis serpens erigendus Christus à Simeone esse prædicitur, quia positus esset

1. *In ruinam multorum.* Nemo autem cadit, nisi per contumacem incredulitatem, Rom. 12. v. 11. seq.

2. *In resurrectionem multorum,* nemo resurgit, nisi per fidem, extra quam omnes sumus in peccatis mortui, Ephes. 2. v. 5.

CHRISTUS SIGNUM SALUTARE.

562. Sap. 16. v. 6. *Habebant signum salutare Israëlita.* Signum salutare verum Christus est, in quo omne salus, Actor. 4. v. 12. Sanabantur Israëlita aspicientes hoc signum: Sanamur & nos, quoties signum istud salutare fidei oculis intuemur. In hoc enim positus est Christus, Joh. 6. v. 46. I. Petr. I. v. 8.

U 5

SI.

SIMEON MORITURUS.

563. Gen. 46. v. 30. *Nunc moriar, quia vidi faciem tuam: Ira de celesti Josepho, Christo Jesu, quem amicum putabat: attamen expectabat: Nunc moriar, quia faciem tuam vidi in corpore, quam antè vidi in fidei reflexione (de qua Apostolus, 2. Cor. 3. v. 18.) aiebat Simeon.*

CHRISTUS DOCENS IN TEMPLO.

564. 2. Chron. 34. v. 3. *Josias regni sui anno duodecimo mundare cepit ab idololatria Judam.*

1. Noster Jesus Christus est verus *Josias*, in quo solo omnis in solo, polo, salus. Act. 4. v. 12.

2. Hic *duodecimo ætatis anno* Judam mundare voluit, h. e. Synagogam Judaicam, quando se docentibus in templo adfociavit, Luc. 2. vers. 46. ut magnum illum Prophetam, Deut. 18. v. 15. & filiorum Levi purgato-rem, Malach. 3. v. 3.

CHRISTUS IN MEDIO DOCTORUM.

565. *Candelabrum aureum septem lampadibus instructum in templo ardebat, Exod. 25. v. 31.*

1. Aurò fidei purissimo fulgens à fermento Phariseorum alienissimus.

2. Fulgens in templo corporis sui miraculis & re-
spolis, Luc. 2. v. 47.

3. In medio Doctorum: Omnium enim Doctor doctorum. Ipse est scientiæ nostræ Theologicæ alpha, lamed, & omega, 1. Cor. 3. v. 11. Joh. 17. v. 3.

4. *Septem lampades* denotant donorum Spiritus sancti perfectitudinem, multitudinem, Psal. 45, 8. Ef. 6, 1, 1.

CHRISTUS IN MEDIO DOCTORUM.

566. *Tabernaculum in medio castrorum Israeliticorum situm erat, Num. 2. vers. 2. Verum tabernaculum Christus est, etiam secundum humanam naturam: in quo sol Deitatis fulget. Col. 2. v. 9. Ille nos regit in taberna-*

bernaculo suo, Pſal.27.v.5. In tabernaculo *Dominus loquebatur*, Num.1.v.1. Ita nobis in Christo, Heb.1.v.2. Joh.15.v.15. Act.1.v.3. In tabernaculo *ab æstu servamur*: Ita Christus in cruce nos servat, 1. Cor.10.v.13. Syr.34.v.19. Eſa.4.v.6. Hic est *veri tabernaculi curator*, consummator, Hebr.8.v.2.5. Hoc tabernaculum in medio *Doctorem erigitur*, cum *Christus in medio Doctorem* sedens conspicitur.

CHRISTUS AMISSUS.

567. Tob.10.v.4. *Flebat mater Tobia irremediabilibus lachrymis atque dicebat: Heu heu fili mi! ut quid te misimus peregrinari, lumen oculorum nostrorum, baculum senectutis nostræ, solatium vitæ nostræ, spes posteritatis nostræ.*

Omnia hæc apprimè ad Christi amissionem congruunt.

1. *Mater Maria est*, quæ sine dubio in lachrymas prorupit, Christo amissò, irremediabile.

2. *Filius verus* juxta humanitatem Christus fuit, ad peregrinandum fuit missus, cum in templo, inter peregrinos Phariseos, quibus Christi doctrina peregrina videbatur, amissus.

3. *Christus est verum lumen oculorum*, Pſal.13.v.4. Eph.1.v.18. & vera lux, Joh.1.v.9.

4. *Gaudium unicum*, Pſal.4.v.8. Pſal.73.v.26. Ef.9.v.3. Philipp.4.v.4.

5. *Senectutis nostræ baculus*, Pſal.71.v.18. Eſa.46.3.4.

6. *Solatium vitæ*, Pſal.65.v.5. Pſal.73. vers.1. & 26. Pſal.109.v.21. Pſal.119.v.50. Eſa.38.v.17.

7. *Sedula erat* Tobia mater in præstolando filium d.l.v.8. circumibat vias, si fortè remeantem videret. Par fuit Mariae Christi revivendi desiderium.

SIMEON PROPHETANS.

Luc.2.v.29.

568. 2.Par.5,2.13. *Arca cum templo inferretur, Salomon Seniores Israel congregavit, & concentus Musicos fieri iussit: Christus vera arca fuit, templo illatus est, senior Simeon adfuit, concentus suavissimus auditus fuit.*

1. De liberationis *opportunitate*: Nunc.
2. *Jerâ libertate*: Dimittis vel resolvis.
3. *Plenariâ servitute*: Servum tuum: Ex parte enim tantam servimus in hac vita: Deo plenè servituri in altera vita, Rom.7,15.16.
4. *Liberationis qualitate*: in pace.
5. *Bonorum horum omnium Ethiolgia, quia oculi mei viderunt salutare*. Hic fuit concentus Musicus Simeonis.

SIMEON VATICINANS.

569. *Joas ad tempus occultatus, tandem in templo Rex declaratur à Jojada, 2.Reg.11,12.*

1. Christus est verus Joas, quæ vox significat ignem Domini: In Christo latet ignis divinæ dilectionis, Joh.3,16. Sanctæ purificationis, Mal.3,3. Spiritûs S. effusionis, Matth.3,11.

2. Occultatus fuit Christus ad tempus ad duodecimum scilicet ætatis annum: Sicut & Joas Rex.

3. Joas corona fuit imposita: Ita & Christo à Simeone corona imposita fuit, quando eum salutare Domini nuncupavit, lumen gentium, decus Judæorum.

4. Testimonium accepit Joas, eidemque prospera quæq; precabatur populus: d.1. Ita & Christus testimonium Messiæ publicû à Simeone in templo accepit.

PUER JESUS CRESCEBAT.

570. *Nebucadnez, ar lapidem de monte abscissum vidit, sine manibus hominum, statuam conterentem, posteaque mundum implentem, Dan.2,34-35.* (42.

1. Lapis ille Christus, Ps.118,22. Es.28,16. Matth.21,
2. Pri-

2. Primò quidem sine manibus hominum abscisus est de monte Ecclesiæ Judaicæ, (cujus membrum Maria) quando ex miraculosa Spiritus sancti obumbratione, Luc. 1, 35. natus est.

3. Postea magis magisque crevit, totam Judæam, templum, mundum implevit, verbi prædicatione & nominis sui laude, Matth. 28, 18. Psal. 113, 3. Pf. 8, 1.

Similis *typus* in Samuele est, 1. Sam. 2, 21.

GLORIA TEMPLI SECUNDI

longè excellentior gloria templi primi.

571. Hagg. 2, 10. Tale erat Domini promissum: *Magna erit gloria domus istius novissima, plusquam prima, dicit Dominus exercituum, & in isto loco dabo pacem.* Complementum vivum est in oblatione Christi.

1. *Templi major glorificatio.* Gloria templi primi tribus potissimum partibus constabat,

1. Arcâ fœderis,

2. Duobus Cherubinis.

3. Propitiatorio. Ista verò domui novissimæ gloria minùs defuit. *Arca fœderis* Maria erat, offerens fœderis autorem unicum & summum. Hanc fœderis arcam obumbrarunt *duo Cherubini*, fidei & confessionis velut alis, *Simeon* à dextris, *Hanna* à sinistris, facies eorum in fœderis principem illum intentæ. *Propitiatorium* verum Christus est, Rom. 3, 5. vera propitiatio pro peccatis nostris, 1. Joh. 2, 2. cap. 4, 10. Hoc se stetit die suo purificationis, ut nobis appareret dies veræ propitiationis, Lev. 23, 28. Jer. 31, 34.

2. *Pacis donatio.* Pacem quoque dedit in illo loco, vel templo, mittendo eum, qui est *IPSA PAX* Mich. 5, 5. Eph. 2, 14. Rex pacis, Hebr. 7, 2. cujus beneficio *pacem* habemus apud Deum, Rom. 5, 1. Eph. 2, v. 15. qui pedes nostros direxit in viam *pacis*, Luc. 1, v. 79. *pacem in cælo fecit*, Luc. 10, 38. quæ *pax* in

COR-

cordibus nostris exultat, Col. 3. v. 15. in qua dimitti petiit Simeon.

GAUDIUM SIMEONIS QUALE.

572. *Noa vehementer gavifus est, visâ columbâ, ramum olivæ in ore portante; qui pacis symbolum aquarumque deficientium fuit, Gen. 8, II.* Simeon quoque liberationem Israelis magno desiderio expectaverat, ut Noa sui liberationem, in arca: Tandem verò vidit columbam veram Christum Jesum, ferentem non tantum in ore hoc pacis symbolum, quando ipse pacem prædicavit, Eph. 2. v. 17. Verum etiam pacem ipse attulit, aquas damnationis infernalis deficere fecit.

CHRISTUS TEMPLUM DEITATIS, in templo Jerosolymitano visus.

573. Psal. 84. v. 1. *Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum: concupiscit & deficit anima mea in atria Domini:* Vox olim erat Davidis gestientis de templo & tabernaculo Sionis. At Christo appa- rente, major lætitia in corde Simeonis orta est: Christus enim tabernaculum totius plenitudinis Deitatis fuit, Coloss. 2. v. 9. in quo gloria unigeniti habitavit, Joh. 1. v. 14.

2. Verè dilectum tabernaculum.

1. Patris præconio, Matth. 3. v. 17. Hic est filius meus dilectus: hunc audite.

2. Evangelii nuncio. In Mosis tabernaculo caligo & maledictio habitat: In Christo vero tabernaculo habitat lux Evangelii & benedictio, Gal. 3. v. 13. 14.

3. Verè Christus tabernaculum fuit, in quod anima protoplastorum & sanctorum quorumvis in V. Testamento defecit.

CHRISTO OBLATO, MAJESTAS

Domini implevit domum Domini.

574. 2. Chron. 7. v. 1. 2. *Majestas Domini, templum suum*

suum implentis, sacerdotes ab ingressu ejusdem arcebat, omnes stupore complebat, facies eorum in terram prosternebat, voces populi ἐνχαριστὰς eliciebat, d.l. v.3. Majestas ea DOMINI terribilis erat: Gratiola & placabilis illa erat, quâ templum secundum Christum oblatum complevit.

1. *Neminem aditu templi prohibuit: quin magis ut salutare exhibitus fuit in templo omnibus populis: Ita SIMEON: Παράστη ἀντιπρόσωπον ἑαυτοῦ ἔμπροσθεν τοῦ ἱεροῦ.*

1. *Neminem stupore aut terrore; sed gaudio omnes, pace omnes beavit, pro nobis & oblatum, sicut nobis & natus, datus, Es.9,6. Gaudii hujus exemplum in Simeone evidentissimum, quod & verbis cantici sui & complexu brachiorum trementium exhibuit, Luc.2, 28.29.*

3. *Christus oblatum facies spectantium non prostravit in terram, sed erexit, brachiis se contrectari à Simeone passus est, facies nostras non prostravit, sed beatissimo sui conspectu beavit. Oculi mei viderunt salutare tuum, Ille est lux illuminans gentes, Luc.2. v.32.*

4. *Voces ἐνχαριστὰς elicuit Christus in Simeone, in Hanna, Luc.2. v.28. 38.*

CHRISTUS OBLATUS IN templo.

275. *Desiderium veniens est lignum vitæ, Prov.13, vers.12. Christus erat verum desiderium, & gentium, Hag.2. v.8. & Judæorum verè Judæorum, Luc.2. v.38. Es.64,1. Hoc desiderium Simeonis & justorum reliquorū in populo Dei prosperabatur Christo veniente.*

Ille factus est Simeoni & omnibus piis lignum vitæ, verum illud lignum vitæ in medio horti vel Ecclesie Dei, all. Gen.2. v.9. Hoc ligno non mortuus Simeon, sed demissus emigrare cupiit, in itinere sustentatus.

Pientissimè Christe, da nobis semper te comedere, ut lignum vitæ, Apoc.2,7. in regno gratiæ tuæ, vera fide, ut
pote-

potestas nobis sit in te, ligno vitæ, in regno gloria & vera vitæ nostræ, Coloss. 3. v. 3. Apoc. 22. v. 14.

CHRISTUS VERUS PRIMOGENITUS oblatus.

576. Exod. 13. v. 2. *Sanctifica mihi omne primogenitum, quod aperit vulvam in filiis Israel, Luc. 2. v. 23.* Hæc verba ad Christum applicantur. Ergò hic

1. Primogenitus: Ut enim primogeniti antecellebant fratribus autoritate, hæreditate, potestate: Ita etiam Christus nos fratres suos, Psal. 22. v. 23. Hebr. 2. v. 12. anteit triplici hoc respectu:

1. *Autoritate.* Christus enim ab ipso patre nobis commendatus est, Matth. 3. v. 17. *Hic est filius meus dilectus; hunc audire.* Confer. Deut. 18. v. 15.

2. *Hæreditate:* *nomen* enim hæreditavit excellentius præ angelis, Hebr. 1. v. 4. *nomen* super omne nomen, Phil. 2. v. 9. 10. Eph. 1. vers. 20. 21. hæreditavit gentes & terminos terræ, Psal. 2. v. 8. 9. Sceptro ferreo regendos. Apoc. 2. v. 27. Uno verbo: Omnium hæres Christus factus est, Hebr. 1. v. 2. ut noscum illo olim eandem hæreditatem adire possemus, Rom. 8. v. 17.

3. *Potestate.* Hic enim Christus primogenitus habet potestatem omnem in cælo & terra, Matth. 28. v. 18. Omnia à Patre data, Matth. 11. v. 27. Omnia sub pedibus, Heb. 2. v. 8. potestatem omnis carnis, Joh. 17. v. 2. Addi & alii possunt respectus; Nam primogenitus quoque dicitur Christus.

4. *Nature utriusq; majestate.*

1. *Divina,* gratiâ cuius dicitur primogenitus omnis creaturæ, Col. 1. v. 15. hoc est, ante omnem creaturam genitus ineffabiliter à patre, Psal. 2. 7. Mich. 5. v. 2.

2. *Humane.*

1. Sin-

1. Singulâri conceptione, absque virili semine, *Es. 7. v. 14. Luc. 1. v. 31. 34.*

2. Ab omni peccato exceptione, verè enim natus absque peccato, *Heb. 7. v. 26. Es. 5. v. 10. 2. Cor. 5. v. 21. Joh. 8. v. 46.*

3. *Τῆς ἰδιοποσασίας* defectiōne: non enim subsistit hæc natura humana per se, sed in *λόγῳ* hypostasi.

5. Multorum extraordinariorum in corpore Christi consideratione.

6. Admirandâ majestate, huic soli corpori propria est

1. Unionis indistantis & hypostaticæ.

2. Idiomatum communionis.

3. Sessionis ad dextram patris. Soli enim huic naturæ dictum est: Sede à dextris DEI, *Heb. 1. v. 13.* His ergò de excellentiis meritò Christus primogenitus est.

5. *Officii Christi dignitate.* Ut enim primogeniti erant reges in familia, & Sacerdotes in Ecclesia, *Gen. 25. v. 31. cap. 49. v. 3. 2. Chron. 21. v. 3.* Sic Christus

1. Rex.

2. Sacerdos, *Psal. 2. 6. Psal. 110. 4. conf. supr. all. 457.*

Hic autem primogenitus 2. *Est sanctificatus*, oblat in templo, h. e. sanctus pronuntiatus: ad tempus enim se ceremonialibus legibus subjecit, pro se offerri voluit, qui seipsum tamen olim in cruce offerre volebat.

CHRISTUS IN TEMPLO, UT

signum & propheta.

577. *Psal. 74. 9. Signa nostra non vidimus: jam non est propheta, & nos non cognoscit amplius.* Querela hæc ingens fuit Ecclesiæ Israëlitiæ de summâ vastitate Politicæ Judaicæ illatâ per hostes externos, cujus desolationis gradus velut summus fuisse meritò censetur, tempore incarnationis Christi. Itaque Christus in templo jam se sistit, oblat ut

1. *Signum salutiferum* omnibus credentibus, quale

X

olim

olim signum salutiferum serpens ille æneus erectu est, Num. 21. v. 9. quem typum ad se applicat Dominus Joh. 3. vers. 14.

2. *Signum illud vexilliferum*, quod Christus in militia Ecclesiæ erexit, in quâ sub vexillo Christi meremur, cuiq; in baptismo nomen dedimus, sacramentum diximus, Gal. 3. 27. *Quotquot baptizati estis, Christum induistis.* 3. *Signum illud gentes ad se alliciens*, Es. 11. 10.

3. *Oblatus est ut Propheta*, magnus ille, Deut. 18. 15. diu exoptatus patribus. Ergo quotidie Christus in templo oblatus est; verè dicere potuerunt fideles in Ecclesia Jadaica: *Ecce signum nostrum videmus, Propheta magnus ille apparuit. Dominus redemptionem populo suo fecit!*

ARTICULUS V.
DE BAPTISMO CHRISTI.
DE CHRISTI BAPTISMO

eius effectus figurato.

578. Josue 3. v. 8. & seq. *Arca fœderis à sacerdotibus portabatur, in Jordanis aquas, quarum pars superior stetit, pars inferior defluxit in iudicium certissime hostium omnium expulsionis & vrbis Dei manifestationis, vers. 10.*

1. *Arca fœderis Christus est, vid. supr.*
2. *Hæc arca portata est à sacerdote Johanne, quando ille Christum baptizavit.*
3. *Aquarum pars superior legem significare potest, quæ maledictionum aquis fluctibusq; nos non obruit.*
4. *Inferior pars aquarum damnationem notare potest, quæ planè fugit, defluxit ab iis, qui baptizatum Christum induerunt, Gal. 3. v. 27.*

5. *Hæc Jordanis exsiccatio*, quando Christus ejus aquis baptizatus est, facta est in certissimum signum, hostes nostros expellendos esse, funditus delendos, imò